Dosarul nr. 2-6297/26 /2-26046070-12-2-10042026/

H O T Ă R Î R E
În numele Legii

09 iulie 2026 mun. Chişinău

Judecătoria Chișinău, sediul Centru
Instanța compusă din:
Preşedintele şedinţei, judecător Angela Ciubotaru,
Grefier Ionela Braga
Cu participarea:
Reclamanta Rusu Alla
Avocatul Gladun Viorica
Pîrîtul Rusu Alexandru
Avocatul Lilian Bacalîm

examinând în ședință de judecată publică cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Rusu Alla împotriva lui Rusu Alexandru, intervenient accesoriu DPDC sect. Botanica cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului, încasarea pensiei de întreținere și compensarea cheltuielilor judiciare, și

acțiunea reconvențională înaintată de Rusu Alexandru împotriva Rusu Alla, intervenient accesoriu DPDC Botanica cu privire la determinarea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere și compensarea cheltuielilor judiciare.

c o n s t a t ă:

Pretențiile și argumentele reclamantului.

1. La data de 08 aprilie 2026 reclamanta Rusu Alla a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva lui Rusu Alexandru, intervenient accesoriu DPDC sect. Botanica cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului, încasarea pensiei de întreținere și compensarea cheltuielilor judiciare.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat, că la data de 12.10.2008 a încheiat căsătoria cu Rusu Alexandru. Din căsătorie a rezultat trei copii minori *****, a.n.*****, *****, a.n. ***** și *****, a.n. *****.

Susține reclamanta, că odată cu trecerea timpului, relațiile dintre soți s-au deteriorat treptat, iar ultima perioadă situația a degenerat în mod evident și ireversibil.

Arată că viața în comun a eșuat, vinovat de destrămarea familiei se face pîrîtul, care este o fire mai agresivă, inițial mai rar manifesta comportament agresiv, exprimat prin violență fizică, verbală și psihologică, lipsă de respect, amenințări și acuzații nefondate, profund jignitoare, fapt ce îi creează stare de stres, insecuritate și anxietate, afectînd grav echilibrul emoțional.

Gravitatea comportamentului pîrîtului este confirmată prin hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 01.12.2023, prin care a fost recunoscut vinovat de săvîrșirea contravenției prevăzute de art. 78[1] Cod contravențional, ca urmare a exercitării violenței fizice asupra reclamantei.

Menționează că recent, la 15.02.2026, organele de poliție au fost sesizate cu privire la manifestările agresive ale pîrîtului, îndreptate împotriva fiicei minore *****. Ca urmare a intervenției autorităților și a constatării riscului iminent, pe numele pîrîtului a fost emis un ordin de restricție de urgență pe un termen de 10 zile.

Indică că pîrîtul se află la evidența organelor competente în cadrul programului de lucru profilactic cu agresorii familiali, pentru o perioadă de 1 an, în vederea monitorizării comportamentului său și prevenirii repetării actelor de violență.

În prezent părțile deși locuiesc în același imobil, relația conjugal este în mod evident ruptă, soții duc o viață separată.

Lipsa de comunicare totală, dezinteresul pîrîtului față de familie și absența implicării sale reale în viața și nevoile copiilor demonstrează că scopul căsătoriei este definitiv compromis.

Consideră inoportună menținerea familiei, motiv din care cere desfacerea căsătoriei în temeiul art. 37 alin.(1) Cod familiei, determinarea domiciliului copilului minor în ordinea art. 63 alin.(1) Cod familiei cu reclamanta, și în ordinea art. 74, 76 Codul familiei încasarea pensiei de întreținere din data depunerii prezentei acțiuni pînă la atingerea majoratului de către fiecare dintre copii și compensarea cheltuielilor judiciare.

2. La data de 28.05.2026 pîrîtul Rusu Alexandru a înaintat o acțiune reconvențională împotriva Rusu Alla, intervenient accesoriu DPDC Botanica cu privire la determinarea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere și compensarea cheltuielilor judiciare.

3. În motivarea acțiunii reconvenționale a indicat că nu contestă imposibilitatea continuării relațiilor de familie și nici necesitatea desfacerii căsătoriei, însă contestă în mod categoric solicitarea privind determinarea domiciliului copiilor minori cu mama arătînd că nu este în interesul superior al copiilor minori, arătînd că este părintele care poate asigura condiții materiale, morale, educaționale și emoționale mai favorabile pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor, dispune de venit stabil, legal, de

condiții locative corespunzătoare, precum și posibilitatea efectivă de a asigura copiilor întreținere zilnică, supraveghere permanentă, accesul la studii, activități extracurriculare, servicii medicale și un mediu familial stabil.

4. Cere, determinarea domiciliului copiilor minori, încasarea pensiei de întreținere și compensarea cheltuielilor judiciare.

Argumentele participanților la proces:

5. În ședința de judecată, reclamanta Rusu Alla, asistată de avocatul ales Gladun Viorica a susținut integral acțiunea inițială înaintată pe motivele de fapt și de drept invocate și a solicitat admiterea acesteia în sensul formulat cu respingerea acțiunii reconvenționale ca fiind neîntemeiată.

6. Pîrîtul Rusu Alexandru, asistat de avocatul ales Lilian Bacalîm, s-a pronunțat în favoarea respingerii acțiunii inițiale și admiterea acțiunii reconvenționale în sensul formulat.

7. Intervenientul accesoriu, DPDC sect. Botanica în ședința de judecată nu s-a prezentat, însă prin cererea formulată a solicitat examinarea cauzei în lipsă.

8. În prezența datelor privind citarea legală, avizul ce atestă condițiile de trai, instanța de judecată a dispus examinarea cauzei în lipsa intervenientului accesoriu.

Aprecierea instanței de judecată.

9. Audiind participanții la proces, după acordarea termenului de împăcare, la solicitarea pîrîtului, studiind materialele dosarului, explicațiile părților, verificând temeinicia argumentelor expuse în cererea de chemare în judecată prin prisma înscrisurilor anexate și normele de drept material aplicabile speței, instanța de judecată conchide de a admite acțiunea inițială și a respinge acțiunea reconvențională reieșind din următoarele motive:

10. Potrivit dispoziţiilor art. 130 alin. (1) Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească *apreciază probele* după intima ei convingere, bazată pe cercetarea *multe aspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege*.

11. În temeiul art. 240 alin. (1) Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească *apreciază probele*, determină *circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor,* care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.

12. Conform art. 239 Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie *legală şi întemeiată*. Instanţa îşi întemeiază hotărârea

numai pe *circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată*.

13. În ședința de judecată s-a stabilit că reclamanta Rusu Alla la data de 12 octombrie 2008 a încheiat căsătoria cu Rusu Alexandru./f.d.14/

14. Potrivit art.118 alin. (1) Cod de procedură civilă "fiecare parte trebuie *să dovedească circumstanţele* pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale", iar conform art. 130 Cod de procedură civilă "instanţa judecătorească *apreciază probele* după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea pricinii".

15. Conform art. 28 Constituția Republicii Moldova, *statul respectă şi ocroteşte* viaţa intimă, *familială şi privată*.

16. Conform art. 2 Codul Familiei, familia şi relaţiile familiale în Republica Moldova *sînt ocrotite de stat*. Numai căsătoria încheiată la organele de stat de stare civilă (denumite în continuare organe de stare civilă) *generează drepturile şi obligaţiile de soţi* prevăzute de prezentul cod. Relaţiile familiale sînt reglementate în conformitate cu următoarele principii: monogamie, ***căsătorie liber*** *consimţită între bărbat şi femeie, egalitate în drepturi a soţilor în familie, sprijin reciproc moral şi material*, fidelitate conjugală, prioritate a educaţiei copilului în familie, *manifestare a grijii pentru întreţinerea*, educaţia şi apărarea drepturilor şi intereselor membrilor minori şi ale celor inapţi de muncă ai familiei, soluţionare, pe cale amiabilă, a tuturor problemelor vieţii familiale, inadmisibilitate a amestecului deliberat în relaţiile familiale, *liber acces la apărarea*, pe cale judecătorească, a drepturilor şi intereselor legitime ale membrilor familiei.

17. Conform art. 9 alin.(1) Codul familiei, încheierea căsătoriei are loc la organele de stare civilă, precum şi la alte organe abilitate prin lege.

18. Potrivit art. 33 alin. (2) Codul familiei căsătoria poate înceta prin divorţ (desfacere), în baza *cererii unuia* sau ambilor soţi.

19. Conform art. 35 Cod familiei, în cazurile prevăzute la art.36 alin.(1) şi (2), căsătoria se desface de către organul de stare civilă, *în cazurile prevăzute la art.36 alin.(4) şi (5) şi la art.37 – pe cale judecătorească*, iar în condiţiile prevăzute la art.41 şi 42 din Legea nr.246/2018 privind procedura notarială – de către notar.

20. Conform art. 37 alin.(1) Codul familiei, dacă soţii au copii minori comuni şi nu au ajuns la un acord privind întreţinerea, educaţia şi domiciliul acestora sau în lipsa acordului la divorţ al unuia dintre soţi, cu excepţia cazurilor prevăzute la art.36 alin.(2) şi a cazurilor în care căsătoria a fost desfăcută prin încheiere notarială, desfacerea căsătoriei are loc pe cale judecătorească.

21. În conformitate cu art.37 alin.(3) Codul familiei instanţa judecătorească **va desface căsătoria dacă va constata că, convieţuirea soţilor şi păstrarea familiei în continuare sînt imposibile**.

22. Reclamanta a justificat motivul ce a determinat-o să depună acțiunea de divorț, acestea rezultînd și din comportamentul pîrîtului, motiv din care, instanța de judecată conchide de a admite acțiunea și a desface căsătoria, întru respectarea liberei voințe a reclamantei, reieșind din principiul libertății căsătoriei.

23. Cert este că căsătoria se încheie pe viaţă; totuşi, atunci cînd căsătoria îşi pierde raţiunea de a continua, oricare dintre soţi este îndreptăţit să ceară desfacerea ei, aducînd argumente justificative în acest sens.

24. Principiul libertăţii căsătoriei, este expresia consimţămîntului **liber** al soţilor, care implică şi principiul **libertăţii divorţului**. Divorţul presupune desfacerea căsătoriei printr-o hotărîre judecătorească, la cererea oricăruia dintre soţi, atunci cînd *continuarea acesteia a devenit imposibilă pentru cel care cere desfacerea căsătoriei*. Ca urmare, instanța de judecată, reieșind din probele prezentate în sensul art. 118 CPC, apreciate în sensul art. 130 CPC, dacă constată imposibilitatea păstrării familiei va desface căsătoria. Respectiv, manifestarea de voință a reclamantei în sensul desfacerii căsătoriei nu poate fi ignorată, motiv din care acțiunea inițială cu privire la desfacerea căsătoriei se admite.

25. În altă, ordine de idei, într-adevăr relaţiile familiale sînt reglementate de principiul egalitate în drepturi a soţilor în familie, sprijin reciproc moral şi material, în caz contrar, intervin acele consecințe nefavorabile prevăzute de lege. Apărarea drepturilor pretins a fi lezate, are loc în strictă conformitate cu legea, fără a admite ingerință în alte drepturi reale garantate de legislația în vigoare, obligație impusă instanței de judecată prin prisma art. 4 CPC.

26. Părțile, într-un proces civil, urmează să-şi valorifice drepturile garantate de lege, aspect specific şi speţei, așa cum, în conformitate cu art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanţilor la proces, în primul rînd a părţilor, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecăţii, precum şi de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea şi mijloacele procedurale de apărare.

27. Conform art. 2 alin. (1) Cod de procedură civilă, procedura de judecare a cauzelor civile în instanţele judecătoreşti de drept comun şi în cele specializate este stabilită de [...] Constituţia Republicii Moldova, de prezentul Cod şi de alte legi organice. Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispozițiilor fundamentale ale Constituţiei Republicii Moldova şi prezentului Cod.

28. Totodată, potrivit Hotărârii Curţii Constituţionale nr. 3 din 20.01.2015, §41 importanța principiului legalităţii presupune ca legea să fie respectată, această exigență există nu doar pentru indivizi, dar în egală măsură şi pentru autoritățile publice şi private, în măsura în care legalitatea vizează actele agenților publici, exigența este ca aceştia să acționeze în limitele atribuțiilor care le-au fost conferite de lege.

29. Ca urmare, reieșind din prevederile art. 37 alin.(3) Codul familiei, avînd în vedere importanța principiului legalităţii, care presupune ca **legea să fie respectată**, instanța de judecată conchide de a admite acțiunea de desfacerea căsătoriei.

30. Or, pîrîtul Rusu Alexandru a dispus de timp suficient pentru a păstra căsătoria.

31. Nu orice neînțelegere a soților determină desfacerea căsătoriei, obligația statului fiind pozitivă în acest sens, însă în speță, avînd în vedere, că pînă la finisarea examinării cauzei reclamanta și-a susținut pretenția de divorț, instanța de judecată altă soluție decît admiterea acțiunii nu are.

32. Pentru motivele enunțate, instanța de judecată conchide de admite acțiunea și de a desface căsătoria încheiată la data de 12.10.2008 între Rusu Alexandru și (Medvedeva) Rusu ALLA, transcrisă în registrul actelor de stare civilă la 05.11.2008 cu *****

33. Or, la caz, familia menționată, așa cum afirmă reclamanta, nu corespunde principiilor prevăzute la art. 2 alin.(3) al Codului familiei.

34. Într-adevăr, copii minori *****, a.n. *****, *****, a.n. *****, *****, a.n. *****, reieșind din prevederile art. 51 alin.(1) Codul familiei, au dreptul să locuiască în familie, să beneficieze de grija părinților, însă, circumstanțele cauzei ce atestă acțiuni de violență denotă contrariul, inclusiv explicațiile participanților la proces, care au caracter probant, în sensul art. 117 CPC.

35. Pentru considerentele enunțate, în raport cu prevederile art. 38 alin.(2) lit. d) Codul familiei, avînd în vedere faptul că căsătoria a fost desfăcută, instanța de judecată consideră întemeiată cerința reclamantei privind determinarea domiciliului copiilor minori după desfacerea căsătoriei cu reclamanta, exact cum indică prevederile art. 63 Codul familiei.

36. Mai mult, avizul-concluzie anexat la materialele cauzei, confirmă posibilitatea reclamantei de a crea codiții adecvate pentru educația și dezvoltarea copiilor minori.

37. Din considerentele enunțate, avînd în vedere interesul superior al copilului, vârsta acestora, faptul că au nevoie de îngrijirea mamei, aceasta dispune de condiții necesare pentru întreținerea și educația

acestora, opinia copiilor ***** și *****, audiați în ședința de judecată, instanța de judecată conchide de a determina domiciliul copiilor minori *****, a.n. *****, *****, a.n. *****, *****, a.n. ***** cu reclamanta Rusu Alla, însă acest fapt, nu afectează drepturile copilului statuate la art. 52, 53, 57 Codul familiei, de a comunica cu tatăl și rudele pe linia paternă, drepturile materiale, etc., cu excepția prevăzută la art. 64 alin.(1) Codul familiei.

38. Instanța de judecată consideră întemeiată și pretenția reclamantei privind încasarea pensiei de întreținerea copiilor minori lunar, începînd cu data adresării în judecată 08.04.2026 și pînă la atingerea majoratului de către fiecare dintre copii, deoarece această obligație revine instanței în temeiul art. 38 alin.(2) lit.c) CPC și domiciliul copiilor a fost determinat cu reclamanta, pîrîtul urmînd a fi obligat la plata pensiei de întreținere.

39. Conform art. 74 alin.(1) Codul familiei, părinţii sînt obligaţi să-şi întreţină copiii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material.

40. Potrivit alin.(2) al aceluiași articol, dacă lipseşte un atare contract şi părinţii nu participă la întreţinerea copiilor, pensia de întreţinere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinţi, a tutorelui copilului sau a autorităţii tutelare teritoriale.

41. Potrivit art. 76 alin.(3) CPC, în cazurile cînd părintele care datorează întreţinere copilului său are un salariu şi/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primeşte salariu şi/sau alte venituri, total sau parţial, în natură, ori nu are un salariu şi/sau alte venituri, precum şi în alte cazuri cînd, din anumite motive, încasarea pensiei de întreţinere, sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanţial interesele uneia dintre părţi, instanţa judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreţinere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă şi sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri conform art.75.

42. Instanța reține că, principiul interesului superior al copilului reprezintă mesajul fundamental al Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, iar implementarea lui fiind o obligație de prim ordin pentru statele membre care au ratificat-o.

43. Conform art.3 alin.(1) din Convenţia internaţională cu privire la drepturile copilului în toate acţiunile care privesc copiii, întreprinse de instituţiile de asistenţă socială publice sau private, de instanţele judecătoreşti, autorităţile administrative sau organele legislative, interesele copilului vor prevala.

44. Conform articolul 18 alin.(1) al Convenției internaționale din 20.11.1989 cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, statele părţi vor depune eforturi pentru asigurarea recunoaşterii principiului potrivit căruia ambii părinţi au o răspundere comună pentru

creşterea şi dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creşterea copilului şi asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rînd părinţilor au, după caz, reprezentanţilor săi legali. Aceştia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului.

45. La fel situația indicată supra este reglementată şi în art.27 alin.(2) din Convenţie, potrivit căreia părinţilor şi oricăror altor persoane care au în grijă un copil le revine în primul rînd responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităţilor şi a mijloacelor lor financiare, condiţiile de viaţă necesare dezvoltării copilului.

46. Din considerentele menționate, întru respectarea interesului superior al copilului minor, drept primordial instanța de judecată conchide de a admite acțiunea inițială, și a încasa lunar de la Rusu Alexandru în beneficiul Rusu Alla pensia de întreținerea copiilor minori *****, a.n. *****, *****, a.n. *****, *****, a.n. ***** în cuantum de ½ din salariu și/sau alte venituri, începînd cu data depunerii prezentei acțiuni 08.04.2026 și pînă la atingerea majoratului de către fiecare dintre copii.

47. Concomitent cu admiterea pretenției privind încasarea pensiei de întreținerea copilului minor, instanța de judecată consideră necesar de a încasa taxa de stat de la Rusu Alexandru în contul statului suma de 2349,97 (două mii trei sute patruzeci și nouă,97) lei cu titlu de taxa de stat, de la care a fost scutită reclamanta la depunerea prezentei acțiuni prin efectul legii.

48. Așadar, în conformitate cu art. 82 CPC cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuieli de judecare a cauzei.

49. La depunerea cererii, reclamanta a achitat în contul statului, conform bonului de plată taxa de stat în cuantum de 700 lei pentru pretenția privind desfacerea căsătoriei și pretenția privind determinarea domiciliului copilului minor, iar pentru pretenția privind încasarea pensiei de întreținere a fost scutită în temeiul prevederilor art. 85 alin.(1) lit.a) CPC.

50. Potrivit art.98 alin.(1) CPC, cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanţa judecătorească, precum şi taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pîrît proporţional părţii admise din acţiune dacă pîrîtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

51. Raportînd la caz, normele de drept enunțate, instanța de judecată conchide de a încasa de la Rusu Alexandru, în beneficiul statului, taxa de stat de plata căreia a fost scutit reclamantul, prin efectul legii, la înaintarea pretenției privind încasarea pensiei de întreținere.

52. Referitor la pretenția privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică instanța de judecată reține.

53. În sprijinul solicitărilor reclamantul a prezentat probe care atestă dovada suportării cheltuielilor de asistență juridică pe prezentul proces, însă obiectul prezentului litigiu, ține de compensarea cheltuielilor de asistență juridică în sensul art. 96 CPC.

54. În corespundere cu prevederile art. 90 lit. i) Cod de procedură civilă al RM, din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte cheltuielile de asistența juridică.

55. În conformitate cu prevederile art. 96 alin. (1) și (1^1) Cod de procedură civilă al RM, instanța judecătorească obligă partea care a **pierdut** procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

56. Conform art. 63 alin. (1), (2) și (4) din Legea nr.1260 din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură, munca avocatului este remunerată din contul onorariilor primite de la persoanele fizice și juridice. Mărimea onorariului se stabilește prin acordul părților și nu poate fi schimbată de autoritățile publice sau de instanța de judecată. Cheltuielile suportate de client în legătură cu acordarea de către avocat a asistenței juridice la apărarea drepturilor și intereselor lui legitime în cauzele penale, civile și administrative urmează a fi compensate integral și proporțional cerințelor admise (respinse) de partea adversă.

57. Potrivit art. 64 alin. (2) și (13) din Statutul profesiei de avocat, mărimea onorariului se stabilește prin acordul părților și nu poate fi schimbată de autoritățile publice sau de instanța de judecată. La stabilirea onorariului, părțile pot ține cont de recomandările organelor de conducere ale profesiei privind cuantumul onorariilor percepute în diverse categorii de cauze. Avocatul are dreptul să solicite și să obțină, suplimentar la onorariul orar sau fix, un onorariu de succes, cu titlu complementar. Onorariul de succes constă într-o sumă fixă sau variabilă stabilită pentru atingerea de către avocat a unui anumit rezultat. În cauzele penale, onorariul de succes nu poate fi practicat decât în legătură cu latura civilă a cauzei. Onorariul de succes poate fi convenit împreună cu onorariul orar sau fix.

58. Potrivit art. 64 alin. (1) din Statutul profesiei de avocat nr. 302 din 29 ianuarie 2011, munca avocatului este remunerată din contul onorariilor primite de la persoanele fizice şi juridice.

59. Alin. (8) prevede că onorariile pot fi stabilite astfel: a) onorarii orare; b) onorarii fixe (forfetare); c) onorarii de succes; d) onorarii formate din combinarea criteriilor de la lit. a), b) şi c).

60. Cheltuielile de judecată pornesc de la *principiul independenței procesuale* a *fiecărei părți* în procesul civil.

61. Cheltuielile de judecată au caracter de sancțiune procesuală, avînd ca fundament răspunderea civilă delictuală și culpa procesuală părții care a căzut în pretenții.

62. Prin obligarea la plata acestora trebuie să se realizeze acoperirea integrală a prejudiciului cauzat părții care a cîștigat procesul.

63. Materialele cauzei atestă că în cadrul procesului reclamanta a fost asistată de avocat și a achitat acesteia suma de 5000 lei.

64. Pîrîtul este presupusul subiect al raportului material litigios împotriva căruia se porneşte procesul civil în instanţă de judecată, ca fiind prezumat că ar fi încălcat sau contestat dreptul reclamantului.

65. Pîrîtul participă ca parte pasivă în proces, deoarece împotriva lui se porneşte procesul în vederea apărării drepturilor sau intereselor legitime ale reclamantului, care se presupune că ar fi fost încălcate sau contestate de către pîrît.

Pentru considerentele enunțate, instanța de judecată conchide de a aplica sancțiunea procesuală înserată la art. 96 CPC și a compensa cheltuielile de asistență juridică în cuantum de 5000 lei, cheltuielile de taxă de stat și taxa de timbru, prin încasarea din contul lui Rusu Alexandru în contul Rusu Alla suma de 200 (două sute) lei cu titlu de taxă de timbru, suma de 700 (șapte sute) lei taxa de stat și suma de 5000 (cinci mii) lei cheltuieli de asistență juridică.

66. Cît privește acțiunea reconvențională privind determinarea domiciliului copiilor minori cu tatăl, instanța de judecată o consideră neîntemeiată.

67. Art. 3 pct. 1 și 2 din Convenția internațională din 20 noiembrie 1989 cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993:

„1. În toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

2. Statele părți se angajează să asigure copilului protecția şi îngrijirile necesare pentru bunăstarea sa, ținând cont de drepturile şi obligațiile părinților săi, ale tutorilor săi, ale altor persoane legal responsabile pentru el, şi vor lua, în acest scop, toate măsurile legislative şi administrative corespunzătoare.”

66 Art. 9 pct. 1 și 2 din Convenție:

„1. Statele părți vor veghea ca nici un copil să nu fie separat de părinții săi împotriva voinței lor, cu excepția situației în care autoritățile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare şi în conformitate cu legile si procedurile aplicabile, că această separare este necesară, în interesul superior al copilului.

O decizie în acest sens poate să fie necesară în anumite cazuri particulare, de exemplu atunci când părinții maltratează sau neglijează copiii sau când părinții trăiesc separat şi când urmează să se ia o hotărâre cu privire la locul de reședință al copilului.

2. În toate cazurile prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol, toate părțile interesate trebuie să aibă posibilitatea de a participa la dezbateri şi de a-şi face cunoscute părerile lor."

67 . Art. 12 din Convenție:

„1. Statele părți vor garanta copilului capabil de discernământ dreptul de a exprima liber opinia sa asupra oricărei probleme care îl privește, opiniile copilului fiind luate în considerare avându-se în vedere vârsta sa şi gradul său de maturitate.

2. În acest scop, se va da copilului, în special, posibilitatea de a fi ascultat în orice procedură judiciară sau administrativă care-1 privește, fie direct, fie printr-un reprezentant sau o instituție corespunzătoare, în conformitate cu regulile de procedură din legislația națională."

68 Art. 18 pct. 1 din Convenție:

„Statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoaşterii principiului potrivit căruia ambii părinți au o răspundere comună pentru creşterea şi dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creşterea copilului şi asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților săi legali. Aceştia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului."

69 Art. 54 din Codul familiei:

„Copilul are dreptul să-şi exprime opinia la soluționarea în familie a problemelor care îi ating interesele şi să fie audiat în cursul dezbaterilor judiciare sau administrative. De opinia copilului care a atins vârsta de 10 ani se va ține cont în mod obligatoriu dacă aceasta nu contravine intereselor lui."

70 Art. 58 alin. (1) din Codul familiei:

„Părinții au drepturi şi obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat."

71 Art. 63 alin. (1)-(3) din Codul familiei:

„(1) În cazul când părinții locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vârsta de 14 ani se determină prin acordul părinților.

(1^1) În cazul în care părinții locuiesc separat, copilul care a atins vârsta de 14 ani alege cu care dintre părinți vrea să locuiască. Dacă acesta refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul copilului se stabilește prin acordul părinților.

(2) Dacă lipsește acordul părinților cu privire la stabilirea domiciliului copilului, iar copilul care a împlinit vârsta de 14 ani refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul minorului se stabilește de către instanța de judecată, ținând cont de interesele și opinia copilului, în conformitate cu vârsta și gradul său de maturitate. În acest caz, instanţa judecătorească va lua în considerare ataşamentul copilului faţă de fiecare dintre părinţi, faţă de fraţi şi surori, vârsta copilului, calităţile morale ale părinților, relaţiile existente între fiecare părinte şi copil, posibilităţile părinților de a crea condiţii adecvate pentru educaţia şi dezvoltarea copilului (îndeletnicirile şi regimul de lucru, condiţiile de trai etc.).

(3) La determinarea domiciliului copilului minor, instanţa judecătorească va cere şi avizul autorității tutelare teritoriale în a cărei rază teritorială se află domiciliul fiecăruia dintre părinți.”

72 Art. 18 alin. (1) din Legea privind drepturile copilului nr. 338 din 15 decembrie 1994 (în vigoare la momentul depunerii cererii de chemare în judecată), aprobată prin Legea nr. 370 din 30 noiembrie 2023, în vigoare de la 21 decembrie 2023:

„Ambii părinți, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală şi socială a copilului, ținând cont în primul rând de interesele acestuia.”

73 Art. 8 alin. (2) și (4) din Legea privind drepturile copilului nr. 370 din 30 noiembrie 2023, în vigoare de la 21 decembrie 2023:

„(2) Răspunderea pentru creșterea copilului și pentru asigurarea dezvoltării acestuia le revine în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților legali/responsabililor legali ai acestuia. Ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea, educarea și întreținerea copilului.

(4) Statul asigură ca niciun copil să nu fie separat de familia sa împotriva voinței lui, cu excepția cazurilor în care despărțirea de un părinte sau de ambii părinți este necesară în interesul superior al copilului.”

74 Art. 9 alin. (1) din Legea nr. 370/2023:

„Copilul separat de un părinte sau de ambii părinți are dreptul să întrețină relații personale și contacte directe regulate cu cei doi părinți ai săi, dacă aceasta nu contravine intereselor lui.”

68. În acest sens, reieșind din întreg materialului probator administrat în cauză, explicațiile participanților la proces, opinia copiilor exprimată a determinat instanța să determine domiciliul copiilor minor cu mama, chiar dacă pîrîtul dispune de condiții de trai ce ar asigura acestora un trai decent, însă se omite, că schimbarea domiciliului copiilor

presupune schimbarea instituției în care copii își fac studiile, transport, etc. fapt ce nu este în interesul superior al copiilor minori.

69. Pentru considerentele enunțate, se respinge acțiunea reconvențională privind determinarea domiciliului copiilor minori cu tatăl acestora, inclusiv pretenția accesorie de încasarea pensiei de întreținere și compensarea cheltuielilor judiciare, ca fiind neîntemeiată.

În conformitate cu art. art. 94, 96, 98, 236-241 Cod de procedură civilă, instanţa de judecată,-

h o t ă r ă ş t e :

Admite acțiunea inițială.

Desface căsătoria încheiată între Rusu Alexandru și Rusu (Medvedeva) Alla la data 12.10.2008 și transcrisă în registrul actelor de stare civilă la 05.11.2008 cu *****

Determină domiciliul copiilor minori *****, a.n. *****, *****, a.n. *****, *****, a.n. ***** cu reclamanta Rusu Alla.

Încasează lunar de la Rusu Alexandru în beneficiul Rusu Alla pensia de întreținerea copiilor minori *****, a.n. *****, *****, a.n. *****, *****, a.n. ***** în cuantum de ½ din salariu și/sau alte venituri, începînd cu data depunerii prezentei acțiuni 08.04.2026 și pînă la atingerea majoratului de către fiecare dintre copii.

Încasează de la Rusu Alexandru în contul statului suma de 2349,97 (două mii trei sute patruzeci și nouă,97) lei cu titlu de taxa de stat, de la care a fost scutită reclamanta la depunerea prezentei acțiuni prin efectul legii.

Prezenta hotărîre, în partea pretenției privind încasarea pensiei de întreținere, se execută imediat, însă în ordinea art. 256 alin.(1^1) CPC, coroborat cu art. 9^1 alin.(1) Cod de executare, se stabilește pîrîtului un termen de 15 zile de executare benevolă a acestei obligații pecuniare, termen calculat din data pronunțării hotărîrii judecătorești.

Încasează din contul lui Rusu Alexandru în contul Rusu Alla suma de 200 (două sute) lei cu titlu de taxă de timbru, suma de 700 (șapte sute) lei taxa de stat și suma de 5000 (cinci mii) lei cheltuieli de asistență juridică.

Pîrîtului Rusu Alexandru, conform art. 9^1 alin.(1) Cod de executare, este în drept de a executa benevol hotărîrea judecătorească definitivă (celelalte pretenții), înainte de a se trece la executarea silită, în termen de 15 zile, calculat din data cînd hotărîrea judecătorească devine definitivă.

Respinge acțiunea reconvențională înaintată de Rusu Alexandru împotriva Rusu Alla, intervenient accesoriu DPDC Botanica cu privire la determinarea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere și compensarea cheltuielilor judiciare, ca fiind neîntemeiată.

Hotărârea cu drept de apel la Curtea de Apel Centru, în termen de 30 zile de la pronunțare, prin intermediul Judecătoriei Chişinău, sediul Centru.

Preşedintele şedinţei,
Judecător /semnătura/ Angela CIUBOTARU

Copia veridică